

València 1 i 2 juliol 2005

**ELS PROJECTES TELEMÀTICS COOPERATIUS.
LA XARXA iEARN.
L'ATLES DE LA DIVERSITAT CULTURAL.**

Jaume Illa Antich

iEARN-Pangea

jilla@xtec.net

RESUM

Els projectes telemàtics cooperatius són un recurs didàctic que aprofita el potencial comunicatiu de les noves tecnologies per tal de construir, de forma col·lectiva, uns coneixements que neixen de la recerca, el contrast d'opinions, la interpretació de dades, l'elaboració i la presentació entre diversos grups d'alumnes, de centres diferents.

La xarxa iEARN (International Education and Resource Network), present a més de cent països, és una organització sense ànim de lucre, formada majoritàriament per educadors/es i estudiants que treballen i aprenen junts utilitzant les tecnologies de la informació i la comunicació. iEARN-Pangea és el centre iEARN de l'Estat Espanyol. Aquesta organització impulsa, dissenya i coordina projectes telemàtics des dels inicis de la dècada dels 90.

L'Atlas de la diversitat cultural és un projecte telemàtic en el qual estan participant centres educatius de 20 països, que il·lustra perfectament la metodologia i l'estil de treball que proposa iEARN.

ELS PROJECTES TELEMÀTICS COOPERATIUS

QUÈ SÓN?

Un projecte telemàtic cooperatiu és:

- Una activitat didàctica basada en Internet.
- Una forma integrada de treballar un centre d'interès educatiu que permet el desenvolupament de diferents capacitats.
- Un recurs que permet aconseguir uns objectius i adquirir uns coneixements relacionats amb el currículum escolar i connectats amb el món real.
- Una forma de produir coneixement a partir d'una tasca col·lectiva, amb aportacions de diferents grups i persones.

CARACTERÍSTIQUES

Alguns trets característics dels projectes que proposa iEARN són:

- Fomenten el treball cooperatiu entre alumnat i professorat.
- Promouen la comunicació entre les persones que hi participen.
- S'adapten al currículum de l'etapa educativa a la qual s'adrecen.
- Inclouen propostes interdisciplinars.
- Proposen activitats en la realització de les quals s'empren operacions cognitives de nivell superior.

TIPOLOGIES

Si bé la majoria dels projectes inclouen elements que podríem classificar dins de diferents tipologies alhora, es poden determinar alguns tipus específics de projectes en funció de l'objectiu que persegueixen:

- Intercanvi d'informació (personal o de l'entorn).
- Seguiment d'un fet que té lloc a temps real o simulat.
- Elaboració sumativa d'un producte (seqüencial o simultània).

IMPLICACIONS METODOLÒGIQUES I ORGANITZATIVES

El treball telemàtic cooperatiu comporta la possibilitat de dur a la pràctica noves propostes metodològiques i organitzatives, pròpies d'un sistema educatiu emmarcat en la societat del coneixement. En aquest sentit s'apunten canvis en diversos aspectes:

- El paper del docent, com a facilitador de l'aprenentatge.
- La diversificació de procediments.
- L'organització de l'espai i el temps de treball.
- La implicació d'agents externs al centre educatiu.
- El treball en xarxa (tant de l'alumnat com del professorat).

LA XARXA iEARN

iEARN INTERNACIONAL

iEARN (International Education And Resource Network) és una xarxa educativa que està implantada a més de cent països d'arreu del món.

Va ser fundada l'any 1990 a Boston. Entre els fundadors hi havia un representant del nostre país que, juntament amb educadors dels EUA, Rússia, Austràlia i Argentina, varen portar endavant aquesta iniciativa per tal de fomentar la relació entre ensenyants aprofitant les possibilitats de les TIC. Des dels seus inicis, sempre s'ha pensat que el valor més important d'aquesta xarxa són les relacions entre les persones que en formen part; és per això que es fomenten les relacions d'amistat entre professorat i alumnat de diferents comunitats, basades en el mutu coneixement i el respecte de la diversitat. iEARN no és, doncs, una xarxa de telecomunicacions sinó una xarxa de persones que utilitzen les telecomunicacions com a eina educativa.

Bona prova d'aquesta concepció de la xarxa és la conferència anual que es celebra des de 1994, que ha tingut lloc en una dotzena de països dels cinc continents, en la qual es presenten projectes i s'intercanvien experiències:

- 1994 I Conferència Internacional a Puerto Madryn (Argentina)
- 1995 II Conferència Internacional a Melbourne (Austràlia)
- 1996 III Conferència Internacional a Budapest (Hongria)
- 1997 IV Conferència Internacional d'iEARN i la I Trobada de Joves d'iEARN a Callús (Catalunya, Espanya)
- 1998 V Conferència Internacional a Chattanooga, Tennessee (Estats Units)
- 1999 VI Conferència Internacional a San Juan de Puerto Rico (Puerto Rico)
- 2000 VII Conferència Internacional a Beijing (Xina)
- 2001 VIII Conferència Internacional a Cape Town (Sudàfrica)
- 2002 IX Conferència Internacional a Moscú (Rússia)
- 2003 X Conferència Internacional a Awaji (Japó)
- 2004 XI Conferència Internacional a Kosice (Eslovàquia)
- 2005 XII Conferència Internacional a Dakar (Senegal)

iEARN-Pangea

El centre que té la representació d'iEARN a l'Estat Espanyol és iEARN-Pangea. Aquesta entitat forma part dels òrgans de govern de l'organització internacional i ha participat en totes les esmentades conferències.

Va ser creada l'any 1993 i d'aleshores ençà s'ha dedicat a la realització de projectes telemàtics cooperatius.

L'associació també treballa en la formació del professorat i en la divulgació de recursos educatius per mitjà d'una Guia de Telemàtica Educativa, elaborada l'any 2001 i que es troba en constant actualització.

Directament o per mitjà de xarxes locals vinculades a l'organització, iEARN-Pangea ofereix cada any un ampli ventall de projectes telemàtics per a tots els nivells educatius.

L'ATLES DE LA DIVERSITAT CULTURAL

EL PROJECTE

“El lloc on visc, Atlas de la diversitat cultural” és un projecte cooperatiu que pretén recollir trets culturals (entenent la cultura en un sentit molt ampli) d'arreu on hi hagi centres participants i compartir-los en una gran base de dades multimèdia, accessible a través d'Internet.

El català, el castellà i el portuguès són les llengües del projecte, que s'adreça a nois i noies de 6 a 17 anys i també incorpora grups que no pertanyen a l'educació formal.

El projecte està cofinançat per la Unió Europea dins del marc del Programa @lis (Aliança per la Societat de la Informació) per a Amèrica Llatina i Europa.

Es va posar en marxa a finals de l'any 2003 i els primers centres s'hi van incorporar el març de 2004.

Actualment hi participen més de 1.000 centres educatius de 20 països, 182 dels quals són de l'Estat Espanyol.

L'ATLES

L'Atlas de la diversitat consta d'una extensa col·lecció de fitxes multimèdia –anomenades retrats–, que són elaborades pels participants i que mostren un tret característic de la cultura del lloc on han estat realitzades. El folklore, la història, la gastronomia, els costums, els problemes ambientals... de qualsevol lloc poder ser «retratats» i incorporats al projecte.

El treball dels grups participants comença amb la decisió quina manifestació cultural pròpia del seu entorn volen explicar. Seguidament es fa un treball d'investigació a fi de recollir informació sobre el tema i reelaborar-la en diferents possibles suports (textual, sonor, vídeo, imatge fixa, etc.). Aquests són els ingredients del retrat.

LA PLATAFORMA

El projecte funciona amb una plataforma creada específicament en la qual, de forma ràpida i intuïtiva, es construeixen els retrats a partir del material recopilat i elaborat prèviament.

Cada grup pot realitzar tants retrats com vol, sota la supervisió del professor/a responsable.

L'entorn incorpora un cercador que permet seleccionar els retrats que es volen visualitzar a partir de diferents paràmetres.

Els grups també poden jugar a una gimcana que proposa un recorregut per retrats que han elaborat altres participants.

FORMACIÓ DEL PROFESSORAT

L'Atlas incorpora uns mòduls de formació que tutoritzen el professorat que s'incorpora de nou al projecte.

ADRECES D'INTERÈS

iEARN-Pangea

Informació de l'entitat i recull de projectes telemàtics propis.

<http://learn.pangea.org>

learn@pangea.org

iEARN

Informació i base de dades de projectes d'arreu del món.

www.earn.org

Guia de Telemàtica Educativa

Notícies diàries, enllaços, recull d'articles i altres serveis relacionats amb l'ús educatiu de les TIC.

www.guiaeducativa.net

Atlas de la diversitat cultural

Accés al projecte, cercador de retrats, novetats, etc.

www.atlesdeladiversitat.net

info@atlesdeladiversitat.net